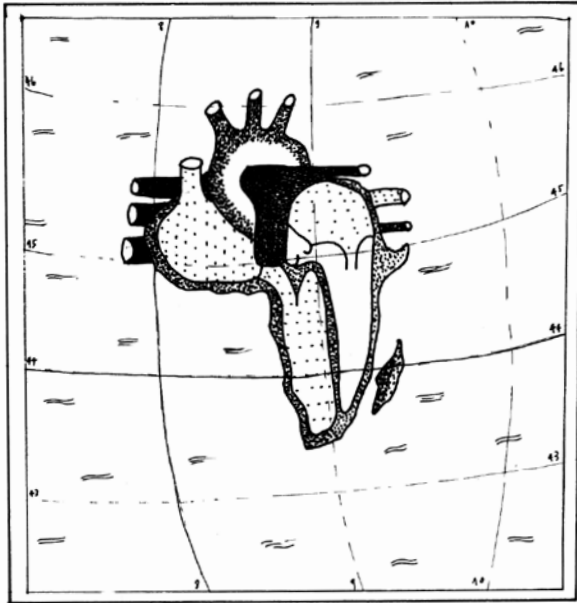

Retorn als orígens

Montse López Raíces

(Barcelona, 1957)

Narrador: Jordi Rabascall Madrid

SI NOMÉS LLEGIM EL FINAL D'UN RELAT, TENIM MOLTES POSSIBILITATS DE NO ENTENDRE'L, DE NO SABER PER QUÈ AQUELLS PERSONATGES REACCONEN O ES COMPORTEN DE FORMA ESTRANYA. CAL COMENÇAR PEL PRINCIPI I ANAR DESFENT LA HISTÒRIA, OBRINT UNA RERE L'ALTRA LES NINES RUSSES, PER ENTENDRE PER QUÈ L'ÚLTIMA ÉS TAN ESPECIAL. AQUEST ÉS L'ESFORÇ D'UN NARRADOR QUE ENS PRESENTA LA HISTÒRIA D'UNA DONA QUE, ARRIBANT ALS CINQUANTA, AMB UNA FEINA ESTABLE I REEIXIDA, VA DECIDIR DEIXAR-HO TOT PER FER UN VOLUNTARIAT DE LLARGA ESTADA A L'ÀFRICA.

He de reconèixer que quan vaig conèixer la Montse, ara fa uns anys, en un sopar entre amics, em vaig quedar totalment descol·locat. En aquell sopar hi havia la Montse amb la seva filla Cecília, el Joan Carles i la Nuri, entre altres amistats. Us dic tots aquests noms, perquè jo sóc una mica despistat i mai no paro gaire atenció en les reunions socials, però vaig descobrir al llarg del sopar, entre copa i copa, que la Montse havia estat casada amb el Joan Carles, que ell ara estava casat amb la Nuri, que la Cecília –filla de la Montse i el Joan Carles– vivia amb el seu pare i que tots quatre s'entien de meravella. Potser no us semblarà sorprenent, però a mi em va fer pensar que si la gent d'aquella taula tenia alguna cosa d'especial, era que, de normal, allò que en diríem «normal», no ho era; deixeu-me que m'expliqui, el que vull dir és que veien el món d'una manera diferent. Tot plegat em semblava massa modern..., i això que tothom era entre deu i vint anys més gran que jo!

Mesos després, en un altre sopar, descobreixo que la Montse ho deixa tot..., se'n va a l'Àfrica! Sí, sí, deixa la casa nova, la feina de catorze anys a la Pirelli, la família..., ho deixa tot i marxa a l'Àfrica en un projecte de voluntariat. No sé si us podeu fer càrrec del que representa plantar-ho tot i marxar durant nou mesos a un continent absolutament diferent al vostre. Ho faríeu, vosaltres? Jo crec que la Montse és una d'aquelles persones que no ha deixat mai d'escoltar la seva veueta interior, aquella energia que ens fa especials, i que molts –per raons «de la vida»– deixem a un costat, i no li fem cas mai més. La Montse ens demostra que mai no és tard, que tenia la seva oportunitat i no la va deixar escapar; bé, una oportunitat exactament no era, perquè encara que tot va començar sense voler-ho conscientment, si mirem enrere, els seus passos a poc a poc la van portar cap a aquesta experiència, que marca un punt d'inflexió en la seva vida. La Montse té 50 anys.

* * *

La Montse va néixer al barri del Raval de Barcelona i va estar vivint amb els seus pares –immigrants, com tants d’altres que van venir a treballar a terres catalanes– i el seu germà gran, fins que als 21 anys es va casar amb el Joan Carles. Sis anys més tard va néixer la seva filla Cecília. Llavors ja era prou gran per adonar-se que potser es va precipitar en casar-se tan jove i que amb el Joan Carles s’estimaven, però potser no estaven fets l’un per a l’altra. No crec que tothom veiés amb bons ulls que quan la Cecília tenia un any i mig decidissin separar-se i començar de nou. No és una decisió fàcil, gens fàcil, i menys tenint una filla tan petita. Tot i això, penso que va fer cas a la seva veueta, potser no conscientment, i va decidir tirar endavant amb la separació.

La Montse començava a viure una etapa de solteria que per ella era desconeguda. Va deixar la feina que havia tingut fins llavors a l’Hospital de Sant Pau i va començar a treballar en una empresa d’arts gràfiques. Quan va aprendre com funcionava la feina, va pujar ràpidament de categoria i va duplicar el sou en només un any (crec que, de do de gents, no li’n falta) i va assolir una posició benestant. Havia començat a ser independent. En aquella època, jo diria que va viure la seva joventut com no l’havia viscut abans, perquè s’havia casat tan jove. Per la Montse és una època de la qual potser no està gaire satisfeta, ja que pensa que va deixar una mica de banda la seva filla, que es va centrar massa en ella mateixa.

Després de treballar tres anys a la impremta, va decidir deixar-ho perquè veia coses que no li agradaven. Se’n va anar a Sitges, a un apartament que compartia amb les seves amigues. Durant uns mesos va treballar en un bar de Sitges. Amb aquesta feina va conèixer molta gent; com diu ella, darrere de

la barra d'un bar aprens a veure com és una persona. I enmig de tot aquest aprenentatge, va ser quan la seva filla de set anys li va trucar per dir-li que se n'anava a viure a casa del pare, d'en Joan Carles. Allò va ser un cop molt dur, la va fer caure molt avall... La Montse tenia 34 anys.

Estava totalment perduda. No ha estat fàcil per ella ser mare, suposo que per ningú no ho és. Saber que tens una persona al teu càrrec i que has d'estar per ella. Deixar-te de banda a tu mateix i educar una persona que no sap res de la vida... En aquells moments, la Montse es feia moltes preguntes i va decidir demanar ajuda per posar ordre al seu cap, per poder tirar endavant. Va ser una situació que va fer que es replantegés tota la seva vida i suposo que la va fer sentir molt malament. Encara diu que se sent culpable, tot i que ja n'ha parlat amb la Cecília, que ara té 25 anys (hauríeu de veure com s'entenen! Imagineu-vos quan tothom va saber allò de l'Àfrica, la Cecília devia pensar: «Quina mare que tinc!»).

Però tornem a la vida de la Montse. Va estar alguns anys en diverses feinetes i fins i tot va intentar dur a terme un dels seus somnis més juvenils i arrelats –una altra vegada atacava la veueta!–, que era fer de periodista. Va fer un curs d'imatge i so, però finalment va trobar una altra feina a mitja jornada a la Pirelli. Només eren quatre horetetes al dia de forma *freelance*, com en diem avui en dia. Com no podia ser d'altra manera, ja heu vist que a la vida professional va per feina –mai millor dit!–, ben aviat la van contractar a jornada completa; els va dir que si no, marxava, i llavors ja era imprescindible en el càrrec. Aquí és quan va començar, i ho dic en paraules seves, «l'etapa grisa». Quan m'ho va dir no vaig poder evitar pensar en Picaso i les seves etapes de colors. La de la Montse era grisa.

La Montse va treballar durant catorze anys a la Pirelli, va aconseguir guanyar diners i comprar una casa. Sorprenent-

ment, quan la Cecília va tenir catorze anys –just set després d’anar a casa el seu pare, quan en tenia set– va decidir tornar a casa amb ella. La Montse va aprofitar aquests anys per recuperar aquell temps perdut i, entre altres coses, va fer diversos viatges amb la seva filla; un a Nova York, un altre a Cuba i un tercer al Senegal. Com us podeu imaginar, aquest últim va quedar gravat en el record de la Montse; possiblement va ser la primera llavor que més endavant germinaria. Durant aquesta llarga etapa de la seva vida, va fer el que tothom diria que «toca fer». Per molta gent, segurament és el que hauria hagut de fer des que als dinou anys es va casar: treballar, estar per la família, guanyar diners..., però semblava que, tot i que era el que calia fer, tot i les bones estones amb la seva filla, hi havia alguna cosa que no funcionava en tot plegat. Se sentia buida.

Quan ja feia molts anys que treballava a la Pirelli i la seva situació era, aparentment, immillorable, quan hauria d’haver estat feliç i molt satisfeta de la seva vida, continuava sense sentir-se bé. Va començar a pensar que hauria de fer alguna cosa per a aquella gent que no tenia tanta sort com ella, i va decidir ajudar a través del voluntariat els sense sostre. Ella diu que potser ho va fer per pur egoisme, però m’agradaria saber quants de nosaltres anem un cop per setmana a donar un cop de mà a qui sembla que ho necessita. La Montse va començar a fer tasques de voluntariat al Raval, al seu antic barri. En aquestes noves tasques, la Montse va conèixer la realitat de moltes persones que s’han quedat sense res i que no han tingut sort o ajuda per sortir-se’n. Jo he pensat tant vegades que tots estem més a prop del que ens pensem de perdre-ho tot i quedar-nos sols i al carrer... La Montse se sentia molt satisfeta d’aquesta «feina» i l’ajudava a sentir-se millor amb ella mateixa. Començava a tenir la sensació que era en el bon camí.

A l'altra feina, la remunerada, va conèixer una persona que havia treballat de forma temporal a l'empresa i que just s'estava acomiadant. Parlant amb ella, aquesta li va comentar que al cap de tres setmanes marxaria a fer un projecte d'ajuda humanitària a l'Amèrica del Sud. A la Montse aquesta idea li va semblar molt interessant i li va demanar el contacte de l'ONG amb la qual treballava. Hi va trucar, li van oferir un curs de preparació per si es decidia a fer algun projecte i va decidir apuntar-s'hi. Era desembre i el curs durava de gener a juny. Va fer tot el curs i, un cop acabat, se'n va anar de vacances amb una gent amiga a Mali i Burkina Faso.

Potser si hagués fet aquell viatge abans no hauria representat tant per ella, però crec que estava sensible, preparada, i aquell viatge no la va deixar pas indiferent. Em recordo perfectament de quan em va dir: «Quan vaig ser a l'Àfrica no vaig poder abandonar el sentiment que havia tornat a casa, als orígens». Després d'aquella petita aventura estiuenca va arribar a Barcelona amb un sentiment molt especial d'aquells indrets i va decidir que hi tornaria. Ja que havia fet el curs de preparació, preguntaria a l'ONG que l'havia impartit si feien projectes a l'Àfrica, però no va tenir sort. La idea de marxar ja s'havia instal·lat al seu cap i no parava de consultar pàgines web d'ONG buscant-ne alguna que fes un projecte al continent que l'havia enamorat. Finalment, en va trobar una que, al final d'aquell any, començava un projecte a Burkina i una de les tres persones que hi anava –el programa estava tancat– s'havia donat de baixa! Era la seva oportunitat!

A partir d'aquí els esdeveniments es van precipitar ràpidament. El sis de setembre va parlar amb el director financer de la Pirelli, un bon amic, i li va comentar obertament el seu projecte. Us podeu imaginar la cara que va fer? També ho va comentar amb la família i les amistats aquelles modernes de

qui us he parlat al principi, i van flipar! La Montse havia decidit deixar-ho tot, perdre una feina segura, deixar la casa que s'havia comprat, allunyar-se de la seva família i les amistats per un temps..., i marxar a l'Àfrica!

* * *

Després d'alguns retards i d'un any sorprenent i ple de canvis, posa el peu a Burkina.

El temps s'atura.

Només la Montse, només ella, sap què va passar realment en aquell viatge, per més que m'ho hagi explicat. Sé que ha tornat a Barcelona, que s'ha venut la casa, que viu en un pis de lloguer i que treballa a la Fundació Mambré, una entitat que ajuda la gent sense sostre! Sé que no perd de vista l'Àfrica, que vol tornar-hi, i segur que ens prepara noves sorpreses. Sé que no ha deixat de banda la seva veueta, que persegueix els seus somnis, que lluita i tira endavant, i crec que se sent molt millor amb ella mateixa, que ha trobat ja moltes respostes i que encara en vol més. Sé que «l'etapa grisa» s'ha acabat.

No sé si vosaltres heu estat a l'Àfrica, jo encara no...